

суддею правових категорій, а також його професійним досвідом [3, с. 29]. Зазначені чинники стосуються прийняття слідчим суддею рішення про доцільність допиту в порядку ст. 225 КПК України.

Безперечно, КПК України повинен передбачати приписи, які б передбачали варіанти слідчого судді щодо обирання рішень, які найбільш доцільні в тій чи іншій ситуації зазначеного виду допиту. На жаль, такі варіанти дій слідчого судді за результатами розгляду клопотання в порядку ст. 225 КПК України законодавчо не визначені. На нашу думку, таке рішення слідчого судді слід йменувати або 1) ухвалою про проведення допиту свідка, потерпілого на стадії досудового розслідування в судовому засіданні, або 2) ухвалою про відмову в задоволенні клопотання про допит свідка, потерпілого на стадії досудового розслідування в судовому засіданні. Відповідне рішення, винесене у формі ували (ч. 2 ст. 110 КПК України), виступає необхідною підставою проведення допиту про допит свідка, потерпілого на стадії досудового розслідування в судовому засіданні.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. №4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print1458049476321499>. (Дата звернення 16.11.2017 р.).
2. Глинська Н. В. Обґрунтованість рішень у кримінальному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2003. 20 с.
- Грошевий Ю. М., Туманянц А. Р., Капліна О. В. Кримінальний процес: підручн.; за ред. В. Я. Тація. Харків: Право, 2013. 823 с.

Личук Олена Анатоліївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Правознавства» навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем криміналістичного забезпечення та судової експертології ННІ № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Климчук М.П.**

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗВУКО- ТА ВІДЕОЗАПISУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Особливості застосування технічних засобів фіксації, у тому числі і звуко-, відеозапису визначено у главі 5 КПК України «Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення» (ст. ст. 103-107). Відповідно ст. 103 КПК України процесуальні дії під час кримінального провадження можуть фіксуватися: 1) у протоколах; 2) на носії інформації, на якому за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії; 3) у журналі судового засідання [1]. Носіями інформації, на яких за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії, є матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії, які містять відомості про обставини, установлені під час проведення таких дій.

Інформація зафіксована під час проведення процесуальної дії за допомогою технічних засобів фіксації повинна бути долучена до протоколу процесуальної дії як додатки. Ними можуть бути стенограми, аудіо-, відеозаписи процесуальної дії, що пояснюють і збагачують зміст протоколу (п. 3 ч. 2 ст. 105 КПК України).

Допит – це передбачена кримінальним процесуальним законом слідча (розшукова) дія, яка полягає в отриманні від свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, експерта показань в усній або письмовій формі про обставини, що мають значення для кримінального провадження, хід і результати якої фіксуються у протоколі. Мета допиту – оперативне отримання доказів або перевірка вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні.

Обов'язковою вимогою фіксації ходу та результатів допиту є складання протоколу зазначеної слідчої (розшукової), а складений протокол як документ є джерелом доказів. На додаток до складання письмового протоколу для фіксації допиту може бути застосовано аудіо- або відеозапис чи обидва зазначені засоби технічної фіксації разом, про що зазначається в протоколі з вказівкою на те, які саме технічні засоби фіксації інформації і ким застосовані (ч. 5 ст. 224 КПК України).

Слід зазначити, що наявні у розпорядженні органів досудового розслідування технічні засоби виявлення й фіксації інформації можуть застосовувати як процесуальні особи (слідчий, прокурор або співробітники оперативних підрозділів за їх дорученням) самостійно, так і запрошені ними спеціалісти. Це відповідає основним формам використання спеціальних знань в кримінальному провадженні, яким є: процесуальні форми (використання допомоги спеціалістів під час

проведення слідчих (розшукових) дій, призначення експертиз, самим слідчим, прокурором, суддею наявних у них спеціальних техніко-криміналістичних знань); непроцесуальні форми (консультативна діяльність фахівців, виконання різноманітних доручень слідчого чи прокурора технічного характеру) [2, с. 6].

Обов'язковим є фіксування технічними засобами за клопотанням учасників процесуальної дії під час досудового провадження, а також фіксація речових доказів (із застосуванням фотографування або відеозапису), що не містять слідів кримінального правопорушення, у вигляді предметів, великих партій товарів, зберігання яких через громіздкість, або з інших причин неможливо без зайвих труднощів, або витрати на їх зберігання співмірні з їх вартістю, а також речові докази у вигляді товарів або продукції, що піддаються швидкому псуванню (ч. 6 ст. 100 КПК України).

Про застосування технічних засобів фіксування процесуальної дії заздалегідь повідомляються особи, які беруть участь у процесуальній дії. У матеріалах кримінального провадження зберігаються оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, резервні копії яких зберігаються окремо. Незастосування технічних засобів фіксування кримінального провадження у випадках, якщо воно є обов'язковим, тягне за собою недійсність відповідної процесуальної дії та отриманих внаслідок її вчинення результатів, за винятком випадків, якщо сторони не заперечують проти визнання такої дії та результатів її здійснення чинними.

Після закінчення проведення допиту, слідчий, як процесуально уповноважена особа, має ознайомити учасників з результатами цієї слідчої (розшукової) дії. Про хід виконання вказаних заходів він повинен зробити записи у протоколі допиту.

З огляду на те, що застосування відеозапису повинно забезпечити найбільш точну і повну фіксацію фактів, що мають доказове значення, його доцільно здійснювати якомога частіше при провадженні слідчої (розшукової) дії за попередньо розробленим сценарієм. При цьому, відеозапис не підміняє фотозйомку, а доповнює її, дає можливість фіксувати об'єкти не лише в статичі, а й у динаміці. Практиці проведення слідчих (розшукових) дій відомі непоодинокі випадки, коли на відеоносіїві наочно видно емоційний стан, у якому допитуваний дає показання, емоційні особливості мови, її індивідуальні ознаки, міміка та жестикуляція, а з протоколу цього не видно, на фотознімку відображено зняття злочину, а у протоколі про нього не згадується. Отже, за обсягом така інформація, яка

оформляється у вигляді додатків до відповідного протоколу перебільшує інформацію, що міститься безпосередньо у самому протоколі слідчої (розшукової) дії.

Загалом слід зазначити, що уміле використання звуко- та відеозапису при проведенні процесуальних дій дозволяє досягти високої точності і повноти фіксації показань, рухів і дій учасників, включаючи міміку і жестикуляцію з передачею не тільки змісту показань, але й інтонаційних особливостей, емоційного забарвлення, полегшує дослідження доказів і їх оцінку, створює у учасників «ефект присутності» при провадженні слідчої (розшукової) дії.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-17. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Весельський В. К. Сучасні проблеми допиту (процесуальні, організаційні і тактичні аспекти) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / В. К. Весельський – К., 1999. – 20 с.

Лисенко Альона Олександрівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Правознавство» навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: т.в.о. завідувача кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, к.ю.н., майор поліції **Микитчик А.В.**

ДЕТЕРМІНАНТИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ВЧИНЕННЮ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Злочинну поведінку детермінує значна кількість факторів, однак усі вони мають різний рівень важливості. Одні з них визначальні у механізмі насильницьких злочинів, інші – другорядні. Ефективність же боротьби із злочинністю, у тому числі насильницькою, залежить від своєчасного виявлення та врахування усієї сукупності факторів, що характеризують даний вид злочинів.

Щодо насильницьких злочинів, для переважної більшості яких властивий побутовий чи дозвільний характер. Особливо це стосується питань стану сімейно-побутових стосунків, оскільки значна кількість насильницьких злочинів вчиняється саме на їх ґрунті [1, с. 34].

З урахуванням викладеного до найбільш криміногенних для даних злочинів можуть бути віднесені такі види побуту: 1) з типовими